

К.: Вільямс, 2000. – 688 с. 8. Юхименко П. Теорії оптимізації структури капіталу підприємства та їх адаптація до українських економічних реалій / П. Юхименко, О. Загурський // Банківська справа. – 2010. – № 2/3. – С. 78–86.

Надійшла до редколегії 12.09.2013

УДК 336:330.142

Формування оптимальної структури капіталу підприємства / Головка О. Г., Шляпкіна К. О. // Вісник НТУ «ХП». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємств. – Харків: НТУ «ХП». – 2013. – № 49 (1022). – С. 22–28. – Бібліогр.: 8 назв.

Стаття посвячена дослідженню проблеми оптимізації структури капіталу. Исследуются методы и критерии оптимизации структуры капитала. Автором предложен практический аспект определения оптимальной структуры капитала по критериям максимизации уровня прогнозируемой финансовой рентабельности и минимизации его стоимости.

Ключевые слова: оптимизация структуры, собственный капитал, заемный капитал.

The article investigates the problem of optimizing the capital structure. We investigate methods and criteria for optimizing the capital structure. The author proposed a practical aspect to determine the optimal capital structure according to the criteria of maximizing the level of projected financial return and minimize its cost.

Keywords: structure optimization, equity, loan capital.

УДК 681.83

Т. С. ГРАБОВИЧ, студентка, НТУ «ХП»

АНАЛІЗ СПРАВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

У статті досліджені основні показники функціонування харчової промисловості України, описані проблеми даної галузі та способи їх вирішення.

Ключові слова: харчова промисловість, агропромисловий комплекс України, харчова продукція

Вступ. Харчова промисловість є провідною ланкою в агропромисловому комплексі України. Вона вирішує кілька проблем: по-перше, це забезпечення населення країни продовольчими товарами, по-друге, вона визначає розвиток самого сільського господарства, і, по-третє, потужний експортний потенціал України формується, насамперед, за рахунок продукції харчової промисловості.

Аналіз останніх досліджень та літератури. Науковців і фахівців харчової промисловості цікавлять різні аспекти діяльності підприємств. Дослідженню питань, пов'язаних з виробництвом харчових продуктів, присвятили свої праці Л. В. Дейнеко [1; 2], С. Кваша [3], А. О. Коваленко [2], П. Купчак [1], Т. Л. Мостенська [4], О. Сандул [5], Л. В. Старшинська [2] та інші.

Мета дослідження. Дати комплексну оцінку діяльності харчової промисловості України та визначити коло проблем даної галузі.

Виклад основного матеріалу. Харчова промисловість є одним з системоутворюючих елементів економіки України. Роль галузі в повноцінному забезпеченні населення країни продовольчими товарами, тісний зв'язок з сільським господарством, участь у формуванні експортного потенціалу визначають її стратегічне значення. Ефективна, високопродуктивна, динамічно зростаюча харчова промисловість є пріоритетом у забезпеченні економічної безпеки держави і досягненні високої національної конкурентоздатності.

За обсягом реалізованої продукції в Україні за 2012 рік виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів займає третє місце (18,1 %) після виробництва та розподілення електроенергії, газу та води (перше місце – 21,3 %) та металургійного виробництва (друге місце – 18,8 %) [6].

Всього в Україні промислове виробництво харчових продуктів на сьогодні здійснює близько 22 тисяч промислових підприємств, де зайнято майже три мільйони осіб. Асортимент продукції налічує понад 4 тисячі найменувань [4].

Основними засадами розвитку вітчизняної харчової промисловості є задоволення широкого спектру попиту споживачів. На долю продовольчих товарів припадає понад 60 % особистого споживання матеріальних благ населення.

Десятий рік поспіль галузь забезпечує високі темпи зростання випуску продукції. Галузь у цілому працює стабільно, постійно нарощує обсяги виробництва. Щодо індексів промислової продукції виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, то за 2002-2012 роки видно, що індекс знизився (з 123,1 % у 2002 році до 103,2 % у 2012 році), але у 2012 році в порівнянні з попереднім індекс зріс на 9,2 %, що є позитивним моментом для промисловості України [6].

У структурі обсягів реалізованої промислової продукції виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів за 2012 рік найбільша частка припадає на виробництво олії і тваринних жирів – 18 %, виробництво напоїв – 16,9 %, виробництво м'яса і м'ясних продуктів – 13,2 %, молочної продукції – 12,7 %, консервування овочів та фруктів – 4,2 %, інших харчових продуктів (хліб і хлібобулочні вироби, цукор, виробництво какао, шоколаду тощо) – 35 % [6].

У 2012 році реалізовано продукції виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (у відпускних цінах без ПДВ і акцизу) на суму 124,8 млрд. гривень (всі інші галузі 544,2 млрд. грн.). За цим показником галузь займає одне з чільних місць і є потужним бюджетоформуєчим джерелом.

За обсягом реалізованої промислової продукції за регіонами України за 2012 рік лідером є Донецька область (19,1 %). На другому місці – Дніпропетровська область (15,6 %), третє місце – м. Київ (13,8 %). Чернігівська область, на жаль, займає незначну частку в обсязі промислової продукції України і станом на 2010 рік має лише 1,1 %.

Харчова індустрія значною мірою визначає розвиток української економіки загалом, вона виробляє майже п'яту частину загального обсягу промислового виробництва в країні, робить вагомий внесок у формування державного бюджету. Щорічно до бюджетів усіх рівнів підприємства галузі вносять понад 7 млрд. грн.

Харчова промисловість здатна забезпечити продуктами харчування внутрішній споживчий ринок, який має значний експортний потенціал.

На сьогодні харчова промисловість України вже має конкурентні на зовнішніх ринках цілі підгалузі. Це, перш за все, олійно-жировий комплекс, виробництво тютюнових виробів. Загалом, конкурентними є кондитерська, пивна, безалкогольна, лікєро-горілочна та соледобувна промисловості.

Продукція харчової промисловості України постачається до багатьох країн світу. Найактивнішими споживачами української харчової продукції серед країн СНД протягом 2012 р. були Російська Федерація, Білорусь, Казахстан. Серед країн Європейського Союзу найбільші експортери: Італія, Німеччина, Нідерланди, Іспанія, Польща.

Зовнішньоторговельний обіг основних видів продукції харчової промисловості за 12 місяців 2012 року склав 20046,2 млн. дол США, що порівняно з відповідним періодом минулого року більше на 4123,6 млн. дол США або на 25,9 відсотка. Зовнішньоторговельне сальдо позитивне і дорівнює 7349 млн. дол США.

За цей період експортовано продукції на суму 13697,6 млн. дол. США, що порівняно з минулим роком більше на 3761,7 млн. дол США або на 37,8 відсотка.

З січня 2012 року імпортовано основних видів продукції харчової промисловості на суму 6348,6 млн. дол. США. Порівняно з відповідним періодом минулого року їх імпорт збільшився на 6,1 відсотка або на 365,5 млн. дол. США.

Україна є доволі відкритою країною, тісно інтегрованою в світову економіку, а після вступу у Всесвітню торгову організацію (ВТО) у 2008 році, фактично стала повноцінним гравцем на світовому ринку. Експортний потенціал нашої країни формується, насамперед, за рахунок продукції харчової промисловості.

Головним пріоритетом зовнішньоекономічної діяльності харчової промисловості є поступова інтеграція у світову економіку, нарощування та ефективне використання експортного потенціалу, забезпечення позитивного зовнішньоторговельного сальдо, забезпечення захищеності внутрішнього продовольчого ринку, виходячи з інтересів держави [2].

Порівняння наявних виробничих потужностей з обсягами виробництва продукції показує, що підприємства працюють з незначним завантаженням і мають можливість при зростанні попиту на внутрішньому і зовнішньому ринках і наявності сировинних ресурсів значно збільшити випуск продукції.

У структурі прямих іноземних інвестицій у виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів більшу частину складають інвестиції у виробництво напоїв – 40,45% (\$ 910 млн). Інвестиції у виробництво олії та тваринних жирів – 16,94% (\$381 200 000), а в виробництво інших харчових продуктів (хліба, хлібобулочних виробів, цукру, макаронних виробів, какао, шоколаду та цукристих кондитерських виробів) – 18,36% (\$413,2 млн).

Основним завданням галузі є насамперед оптимізація виробництва. Найближчим часом увагу необхідно сконцентрувати не на розширенні площ, а на використанні існуючих і збільшенні виробництва за рахунок його інтенсифікації. Україна займає 2 місце за площею посівів, але 10 місце по врожайності, і для того щоб досягти європейських показників, необхідно збільшити врожайність як мінімум в 1,5 рази. А цього можна досягти виключно шляхом додаткових вкладень в технологічні процеси виробництва сільськогосподарської продукції [5].

Другий напрямок розвитку – це диверсифікація виробництва. Йдеться про виробництво комбікормів. Так, наприклад, маючи 140 млн га орних земель, Європа виробляє 150 млн. т комбікормів. На Україні при наявності 29 млн га орних земель виробляється всього лише 5-6 млн. т.

Однією з основних проблем галузі вважається відсутність повноцінного наукового супроводження. Два роки не ведуться ніякі дослідження в галузі. Сьогодні необхідно звернути особливу увагу на технічну і технологічну сторону. Економіка йде після технології і техніки [3].

Було окреслено коло проблем, що існують сьогодні в харчовій промисловості, і вимагають свого рішення для подальшого розвитку галузі, це:

- одно векторної спрямованості експорту за деякими видами харчової продукції (наприклад, молочна і кондитерська);
- обмеження до доступу зовнішніх ринків збуту, цікавих і важливих для наших виробників;
- недостатня купівельна спроможність населення на внутрішньому ринку;
- недостатній рівень переробки вітчизняної продукції;
- питання якості, стандартів і контролю;
- питання дитячого харчування.

Висновок. На підставі розглянутого матеріалу можна зробити висновок, що за останні роки відбувається зростання обсягів виробництва та реалізації харчової продукції в Україні. Але, подальший розвиток цієї галузі і конкурентоспроможність вітчизняних харчових продуктів нерозривно пов'язана з модернізацією обладнання та впровадженням сучасних технологій, як результат інноваційних розробок.

Список літератури: 1. Дейнеко Л., Купчак П. Розвиток стратегічного потенціалу харчової промисловості України // Харчова і переробна промисловість: Щомісячний науково-виробничий журнал. – 2009. – №6. – С. 5–9. 2. Дейнеко Л.В., Коваленко А.О., Старшинська Л.В. Стратегія розвитку харчової промисловості України та її регіонів на період до 2015 року: Монографія / За ред. проф. Л.В. Дейнеко. – К.: РВПС України НАН України, 2011. – 212 с. 3. Кваша С. Вплив світової фінансової кризи на розвиток аграрного сектору вітчизняної економіки // Харчова і переробна промисловість: Щомісячний науково-виробничий журнал. – 2009.–№4–5. – С. 4–7. 4. Мостенська Т. Стан та перспективи розвитку ринку продовольчих товарів в Україні // Харчова і переробна промисловість: Щомісячний науково-виробничий журнал. – 2010. – №1. – С. 8–12. 5. Сандул О. Економічна стратегія галузі // Харчова і переробна промисловість: Щомісячний науково-виробничий журнал. – 2009. – №1. – С. 4–6. 6. Статистична інформація щодо основних показників соціально-економічного, демографічного розвитку України // www.ukrstat.gov.ua.

Надійшла до редколегії 20.05.2013

УДК 681.83

Аналіз справ харчової промисловості України / Грабович Т. С. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 49 (1022). – С. 28–33. – Бібліогр.: 6 назв.

В статье исследованы основные показатели функционирования пищевой промышленности Украины, описанные проблемы данной отрасли и способы их решения.

Ключевые слова: пищевая промышленность, агропромышленный комплекс Украины, пищевая продукция.

The paper investigates the main performance indicators Ukraine's food industry, describes the problems of the industry and how to address them.

Keywords: food processing, agro-industrial complex of Ukraine, food products.

УДК 339.138

О. М. ГРИНЕНКО, студентка, НТУ «ХПІ»;

Т. С. ПІЧУГІНА, докт. екон. наук, проф., ХДУХТ, Харків.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПИВОВАРНОЇ ГАЛУЗІ

В статті розглянуто питання формування маркетингової стратегії на підприємствах пивоварної галузі, розглянуто методологічні підходи до вимірювання ефективності маркетингової стратегії, що дає змогу підприємствам визначити на яких ринках працювати, з яким споживачем, товарну і цінову політику.

Ключові слова: маркетингова стратегія, ефективність маркетингової стратегії, пивна галузь, ринкова частка підприємства, відносна ринкова частка, темп приросту.

Вступ. Розвиток ринкової економіки в Україні обумовив стрімке зростання динамізму і диференціації ринку. З'являються нові запити споживачів, нові ринки, нова продукція. Маркетингова стратегія, безумовно, повинна реагувати на ці зміни. В той же час у науковій літературі недостатньо уваги приділено питанням оцінки ефективності маркетингової стратегії підприємства, хоча саме критерії оцінки ефективності лежать в основі розробки і реалізації маркетингової стратегії. Ефективність маркетингової стратегії виступає як необхідна умова її формування та коректування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням формування маркетингової стратегії присвячені дослідження М. Портера, В.Г. Герасимчука, І.В. Семеняк, П.Г. Перерви, Б.А. Анікіна, Р.А. Фатхуддінова, В.І. Коршунова, Є.В. Попова, А. Томпсона, А. Стрікленда, М.В. Афанасьєва. Загально філософські та прикладні проблеми управління міжнародною маркетинговою діяльністю знайшли своє відображення в працях В.І. Черенкова, Д. Дея, Ж.Ж. Ламбена, Т.М. Циганкової, Є.М. Азаряна, Г.Л. Багієвої, Н.К. Моїсеєва, В.В. Полякова. Однак, більшість розробок стосується рішення макроекономічних проблем